

Periodieke Rapportage 1^e half jaar 2018

Datum: 23-10 -2018

Paraaf directie:

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Basisgegevens	4
1.1 Beschrijving van de organisatie	4
1.2 Verantwoordelijkheden	4
1.3 Basisjaar	4
1.4 Rapportageperiode	4
1.5 Verificatie	4
2. Afbakening	5
2.1 Organisatorische grenzen	5
2.2 Operationele grenzen	6
2.3 Projecten met gunningsvoordeel	7
3. Berekeningsmethodiek	8
3.1 Actuele berekeningsmethodiek & conversiefactoren	8
3.2 Wijzigingen berekeningsmethodiek	8
3.3 Herberekening basisjaar & historische gegevens	8
3.4 Uitsluitingen	8
3.5 Opname van CO ₂	8
3.6 Biomassa	8
4. Analyse van de voortgang	9
4.1 Herberekening basisjaar & historische gegevens	9
4.2 Directe & Indirecte emissies 1 ^e half jaar 2018	9
4.3 Trends	10
4.4 Voortgang reductiedoelstellingen	11
4.5 Scope 3	12
4.6 Onzekerheden	12
4.7 Medewerker bijdrage	12
4.8 Verbeterpunten	13
4.9 CO ₂ -rapportage project met gunningsvoordeel	13

Inleiding

Als onderdeel van haar implementatie van de CO₂-Prestatieladder rapporteert Van Norel elk halfjaar over haar CO₂-uitstoot, maatregelen en voortgang op de reductiedoelstellingen.

Deze periodieke rapportage beschrijft de volgende aspecten

- Een analyse van de CO₂-uitstoot van 2017 (periode 01-01-2018 t/m 30-06-2018)
- De voortgang op reductiedoelstellingen door analyse van trends
- Eventuele wijzigingen in de berekeningsmethode

Het opstellen van de Periodieke rapportage is onderdeel van de stuurcyclus binnen het Energiemanagementsysteem dat in het kader van de CO₂-prestatieladder is ingevoerd. Deze stuurcyclus staat beschreven in het Kwaliteitsmanagementplan.

Deze Periodieke rapportage beschrijft alle zaken zoals beschreven in § 7.3 uit de ISO 14064-1. Een koppelingstabel vindt u hieronder.

§ 7.3 ISO 14064-1	Periodieke rapportage
a	§ 1.1
b	§ 1.2
c	§ 1.4
d	§ 2.1
e	§ 4.2
f	§ 3.7
g	§ 3.6
h	§ 3.5
i	§ 4.2
j	§ 1.3 + § 4.1
k	§ 3.4 + § 4.1
l	§ 3.1
m	§ 3.3
n	§ 3.1
o	§ 4.5
p	Inleiding
q	§ 1.5

Tabel 1: Koppelingstabel Periodieke Rapportage en § 7.3 uit de ISO 14064-1

1. Basisgegevens

1.1 Beschrijving van de organisatie

Van Norel houdt zich bezig met bouwwerkzaamheden in de breedste zin van het woord. De werkzaamheden bestaan uit nieuwbouw, renovatie en restauratie van utiliteitsbouwwerken, woningbouw, particuliere woningen en projectontwikkeling.

1.2 Verantwoordelijkheden

- Eindverantwoordelijke (directie-verantwoordelijke): D. Bakker
- Verantwoordelijke stuurcyclus (KAM-coördinator): J. van Looy
- Contactpersoon emissie-inventaris : J. van Looy

1.3 Basisjaar

Het basisjaar is 2015.

Om een goede vergelijkingsbasis tussen het gerapporteerde jaar en het basisjaar te kunnen blijven garanderen wordt bij een wijziging van de conversiefactoren het basisjaar herberekend. Als er een wijziging in conversiefactoren optreedt die invloed heeft op het basisjaar of andere historische gegevens dan wordt dit beschreven in § 2.3. Het herberekende basisjaar wordt in dat geval beschreven in § 4.1.

1.4 Rapportageperiode

Deze periodieke rapportage beschrijft de CO₂-emissies van het eerste half jaar 2018 (periode 01-01-2018 t/m 30-06-2018).

1.5 Verificatie

De emissie inventaris is niet geverifieerd.

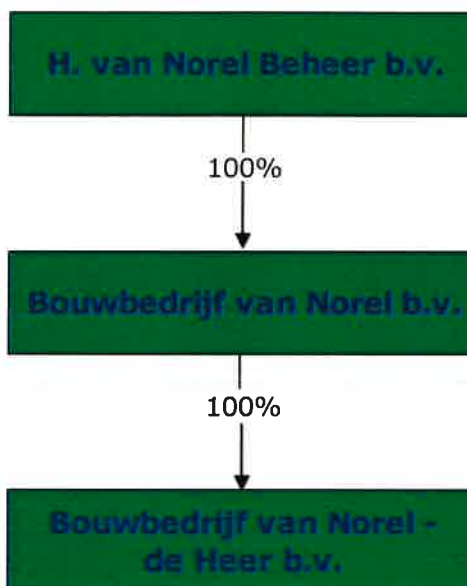

2. Afbakening

2.1 Organisatorische grenzen

De organisatorische grenzen zijn bepaald met behulp van de operationele zeggenschapsmethode en de uittreksels van de Kamer van Koophandel.

Organisatiestructuur

Organisatorische grenzen

Voor de CO₂-Prestatieladder zijn de bovenstaande organisatieonderdelen meegenomen binnen de organisatorische grenzen. Van de aangegeven onderdelen is een actueel uittreksel van de Kamer van Koophandel beschikbaar.

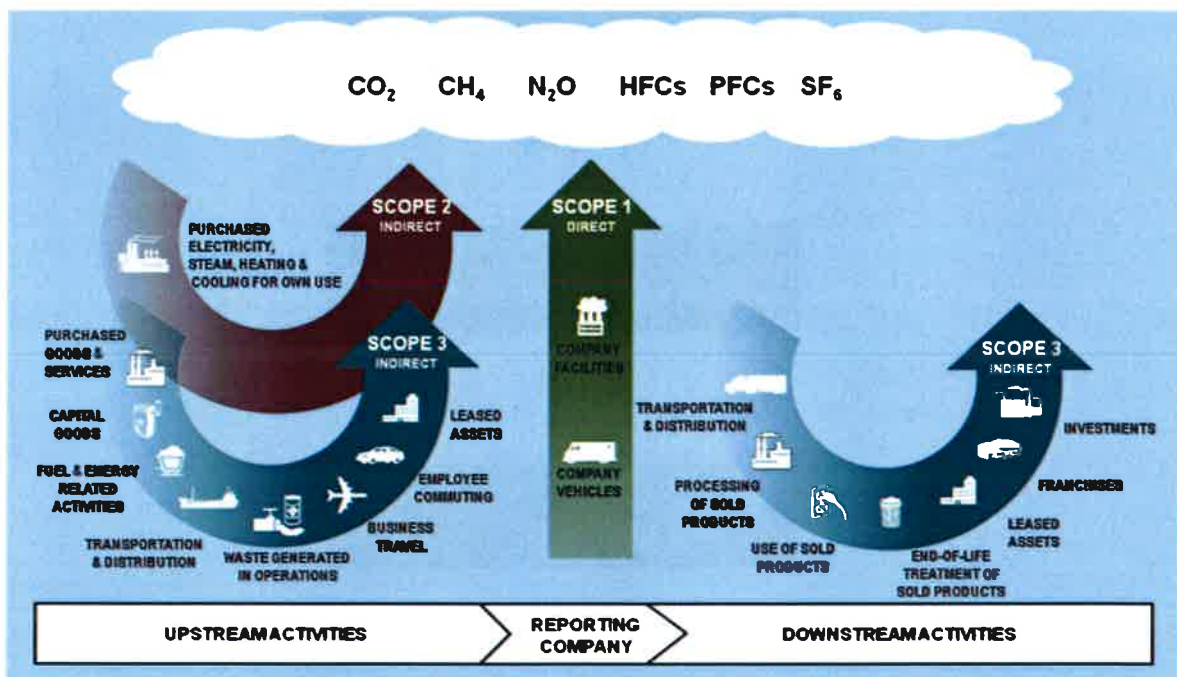
2.2 Operationele grenzen

Bij het bepalen van de operationele grenzen wordt onderscheid gemaakt tussen Scope 1, 2 & 3 categorieën. In de scope-indeling van de CO₂-Prestatieladder houdt dit het volgende in:

Scope 1 is alle directe CO₂-uitstoot van het bedrijf.

Scope 2 is alle indirecte CO₂-uitstoot die direct te beïnvloeden is, namelijk uitstoot door elektriciteit, vliegreizen, openbaar vervoer en zakelijke kilometers met privé-auto's.

Scope 3 is alle overige indirecte uitstoot.

Als onderdeel van het energiemanagementsysteem wordt een Energie beoordelingsverslag actueel gehouden dat de energiegebruikers binnen de organisatie beschrijft en een overzicht geeft van de emissiebronnen. Als er binnen de organisatie door veranderde organisatiegrenzen of de aankoop van nieuwe kapitale goederen sprake is van nieuwe emissiestromen dan worden het Energie beoordelingsverslag en de emissie-inventaris aangepast.

De wijzigingen binnen de emissiestromen in de afgelopen periode zijn:

- Er is het nodige geïnvesteerd in nieuwe materieel het afgelopen half jaar. Materieel met een significante invloed op de CO₂-uitstoot betreft o.a.:
  - 6 x bedrijfsauto Euro 6;
  - 1 x bedrijfsauto Euro 5;
  -

Daarnaast wordt er vanaf 2017 gebruik gemaakt van 100% Nederlandse windenergie op de projecten waar Van Norel bouwgroep de energievoorziening moet verzorgen. In 2016 was dit al het geval voor onze kantoor- en opslaglocatie.

De actuele emissiestromen binnen de operationele grenzen zijn:

- Scope 1:
  - Verwarming kantoor en overige bedrijfsgebouwen;
  - Brandstofverbruik wagenpark (bedrijfswagens);
  - Brandstofverbruik materieel.

- Scope 2:
  - Elektriciteit kantoor en overige bedrijfsgebouwen;
  - Zakelijke kilometers in privé auto's (N.v.t.);
  - Zakelijke kilometers met openbaar vervoer (N.v.t.)

- Scope 3:
  - Inkoop goederen;
  - Inkoop diensten;
  - Woon- en werkverkeer;
  - Transport (up- en downstream);
  - Afvalverwerking.

2.3 Projecten met gunningsvoordeel

In deze periode zijn de volgende projecten met gunningsvoordeel actief en vormen onderdeel van deze rapportage:

- Steunpunt Delfgauw.

3. Berekeningsmethodiek

Het opstellen van de Periodieke rapportage is onderdeel van het Energiemanagementsysteem dat in het kader van de CO₂-prestatieladder is ingevoerd. Om deze reden is het meest recente Handboek (3.0) CO₂-prestatieladder zoals uitgegeven door de Stichting Klimaatneutraal Aanbesteden & Ondernemen (SKAO) leidend binnen de berekeningsmethodiek.

3.1 Actuele berekeningsmethodiek & conversiefactoren

Het meest recente Handboek CO₂-prestatieladder zoals uitgegeven door de SKAO vormt de basis voor de berekeningen binnen elke Periodieke Rapportage. De emissiefactoren zoals genoemd op de website www.co2emissiefactoren.nl worden aangehouden. Voor een lijst met gebruikte conversiefactoren binnen deze Periodieke rapportage zie de website www.co2emissiefactoren.nl d.d. december 2017.

3.2 Wijzigingen berekeningsmethodiek

Er zijn geen wijzigingen in de berekeningsmethodiek.

3.3 Herberekening basisjaar & historische gegevens

In december 2017 is er een kleine aanpassing van de emissiefactor van aardgas doorgevoerd dat dusdanig gering was en geen invloed had op de CO₂-uitstoot cijfers.

Een andere aanpassing van de emissiefactor in december 2017 is die van grijze stroom. Deze aanpassing is aanzienlijk waardoor na herberekening de CO₂-uitstoot cijfers van het basisjaar zijn aangepast. Het CO₂-uitstoot cijfer van het basisjaar is met 21 verhoogd en komt uit op een totaal van 409 (was 388). Aangezien wij zowel op kantoor als bij de projecten gebruik maken van groene stroom uit Nederland, heeft de aanpassing van deze emissiefactor geen invloed op de huidige rapportage.

3.4 Uitsluitingen

Er zijn geen uitsluitingen.

3.5 Opname van CO₂

Er heeft in de afgelopen periode geen opname van CO₂ plaatsgevonden binnen de bedrijfsactiviteiten.

3.6 Biomassa

Er is in de afgelopen periode geen gebruik gemaakt van biomassaverbranding binnen scope 1 en 2.

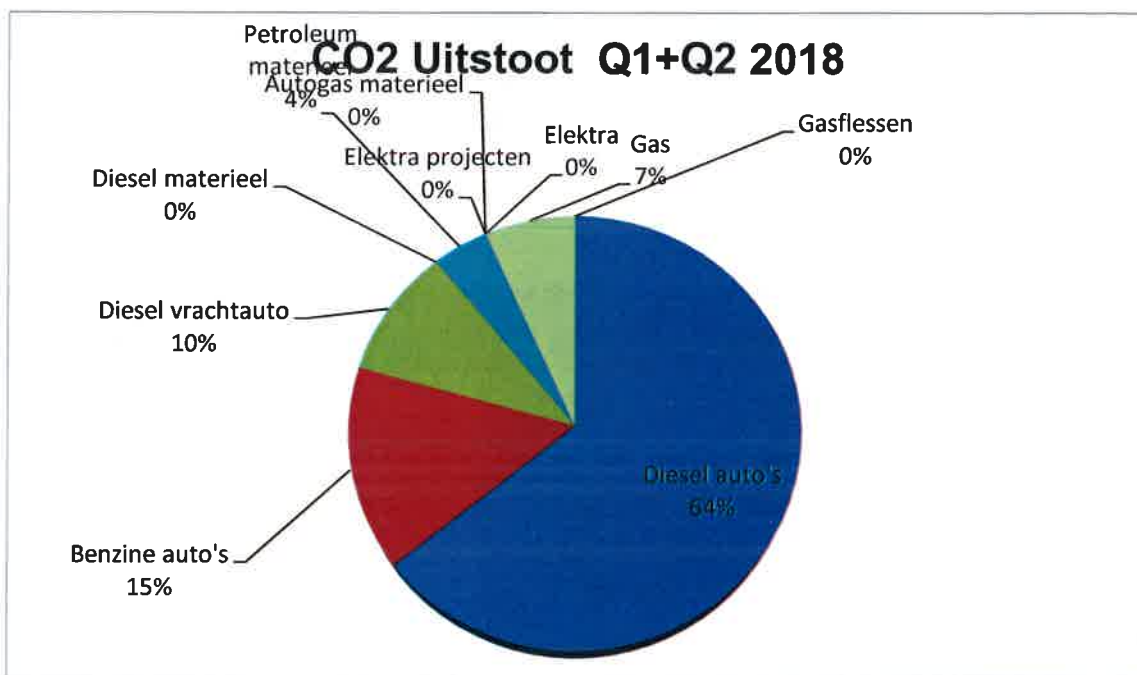
4. Analyse van de voortgang

4.1 Herberekening basisjaar & historische gegevens

Er heeft geen herberekening plaatsgevonden.

4.2 Directe & Indirecte emissies 1^e half jaar 2018

In het eerste half jaar van 2018 bedroeg de CO₂-footprint van Van Norel 150 ton CO₂. Als we naar de verdeling kijken, dan is te zien dat ruim 93% van de uitstoot wordt veroorzaakt door het brandstofverbruik van de machines en bedrijfsauto's. In de grafiek hieronder is dit duidelijk te zien. Het nemen van maatregelen op dit gebied levert dan ook de meeste milieuwinst op. De maatregelen zijn hier voor een groot deel op gericht.

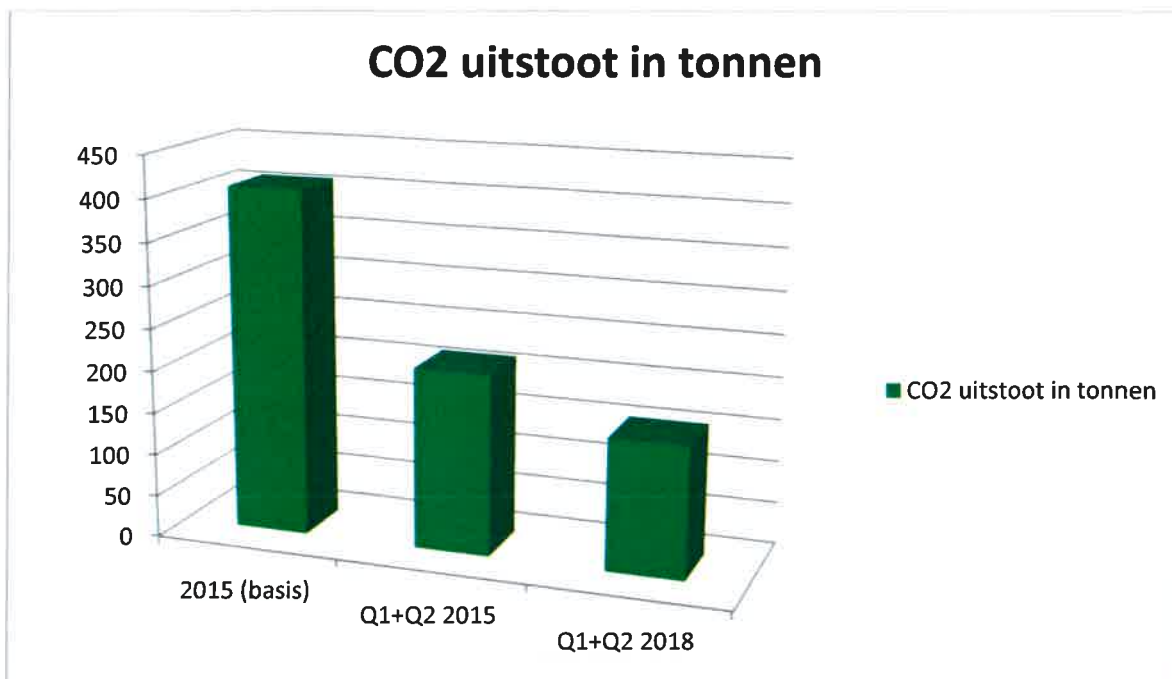

Deze uitstoot wordt vooral veroorzaakt door het materieel en bedrijfsauto's (93% van het totaal). Het gebruik van aardgas heeft een middelgrote invloed op de totale footprint (7%). Het elektriciteitsverbruik (Nederlandse windenergie), de zakelijke km met privé auto (0%) en het verbruik van gasflessen (propan) (0%) en diesel materieel (0%) hebben geen invloed op de totale footprint.

De meeste CO₂-uitstoot wordt veroorzaakt door de projecten (93%). Gezien het type organisatie dat Van Norel is, valt te verwachten dat de overhead-activiteiten een bescheiden plek innemen.

4.3 Trends

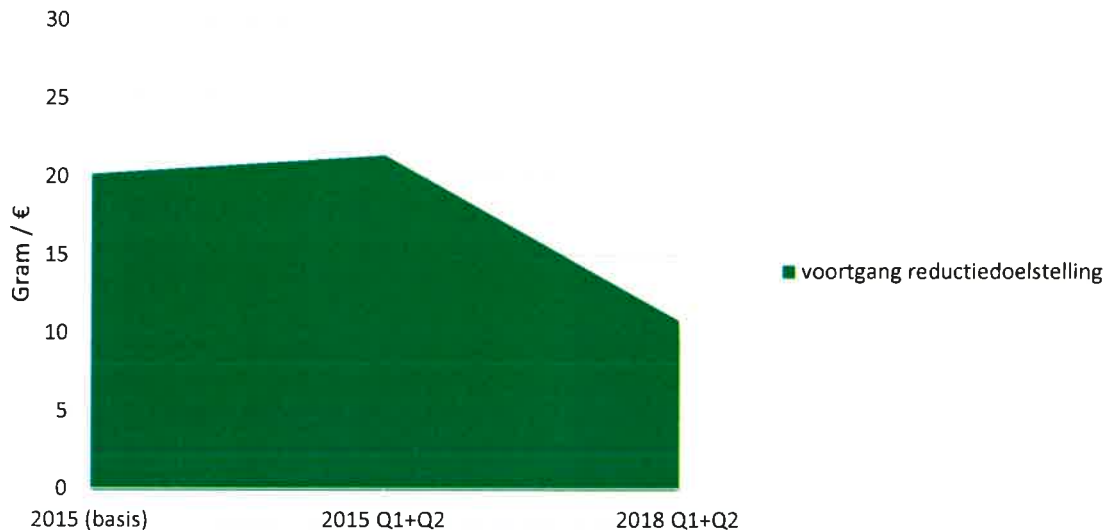
Energie-stroom	Eenheid	2015	Q1+Q2 2015	Q1+Q2 2018
CO₂ uitstoot	Ton	409	215	157
CO₂/€	Gram	20,21	21,41	10,85
CO₂/€ scope 1	Gram	14,80	14,91	10,85
CO₂/€ Scope 2	Gram	5,42	6,49	0,00
Emissies Scope 1	Ton	299	150	157
Emissies Scope 2	Ton	109	65	0
Uitstoot Projecten scope 1	Ton	321	168	147
Uitstoot projecten scope 2	Ton	88	47	11

De CO₂ uitstoot van Q1+Q2 2018 is gedaald ten opzichte van Q1+Q2 2015 met 27,0%. De CO₂ uitstoot gerelateerd aan euro's is aanzienlijk gedaald, wat veroorzaakt is door de behoorlijke toename van de gefactureerde omzet in het eerste half jaar van 2018.

4.4 Voortgang reductiedoelstellingen

Voortgang reductiedoelstelling uitstoot CO₂ per omgezette €

De reductiedoelstelling van Van Norel is 25% CO₂ reductie per euro omzet in **2020** ten opzichte van **2015**.

In het eerste half jaar 2018 is de CO₂ uitstoot gedaald ten opzichte van het eerste half jaar 2015, evenals de CO₂ uitstoot gerelateerd aan omzet in euro's. Laatst genoemde is met ongeveer 49,3% gedaald ten opzichte van het eerste half jaar 2015. Een behoorlijke daling als gevolg van de toegenomen omzet in het eerste half jaar maar ook de herberekening van het basisjaar door de veranderde emissiefactor van grijze stroom draagt hier aan bij. Van Norel ziet dan ook geen reden om extra maatregelen in te zetten boven op de reeds ingeplande/uitgevoerde maatregelen.

Doelstelling Scope 1:

Reductiedoelstelling Scope 1: 6% CO₂ reductie per euro omzet in 2020 ten opzichte van 2015.

Zoals al aangegeven in de eerdere rapportages, hebben de genomen maatregelen geleid tot een daling van de CO₂ uitstoot per euro omzet van Scope 1 in Q1+Q2. Dit resulteert in een daling van 27,2% in het eerste half jaar van 2018. Een respectabele daling die zich hopelijk de komende jaren door zal zetten.

Doelstelling Scope 2:

Reductiedoelstelling Scope 2: 90% CO₂ reductie per euro omzet in 2020 ten opzichte van 2015.

Er is een aanzienlijke daling van de CO₂ uitstoot te zien in het eerste half jaar 2018 ten opzichte van het eerste half jaar 2015. De CO₂ uitstoot gerelateerd aan omgezette euro's is binnen scope 2 gedaald met 100%(!) ten opzichte van het basisjaar.

Naast het feit dat er vanaf mei 2016 is overgestapt op groene stroom voor de kantoorlocatie, wordt er vanaf 2017 ook bij alle projecten waarvoor wij de energielevering moeten verzorgen groene energie geleverd. Hierdoor is er in Scope 2 geen sprake meer van CO₂ uitstoot. Het nemen van (extra) maatregelen naast de reeds genomen maatregelen is dus niet noodzakelijk.

4.5 Scope 3

4.5.1 Scope 3 emissies

In de ketenanalyses zijn de CO₂ emissies en bijbehorende maatregelen opgenomen. Deze zijn voldoende actueel.

Van Norel heeft ervoor gekozen om zich te richten op de top 2 van meest materiele emissies. Dit zijn de emissies die vrijkomen bij de inhuur van onderaannemers. Voor de complete analyse en maatregelen wordt verwezen naar de ketenanalyse.

In 2015 is gestart met een samenwerkingsverband op te zetten met een belangrijke ketenpartner van Van Norel (aannemer A uit de ketenanalyse). Eerste maatregelen zijn er eind 2015 en begin 2016 genomen om samen de CO₂ uitstoot te reduceren. Maatregelen zijn:

- Overleg over reductie mogelijkheden en samenwerking;
- Uitvoering cursus het nieuwe rijden.

Voor het eerste half jaar 2018 zijn de cijfers gegenereerd door de ketenpartner. Onderstaand een analyse van de resultaten.

Doelstellingen scope 3:

- De doelstelling is een reductie van 8% op CO₂ uitstoot gegenereerd in de keten onderaannemers grond- en sloop in 2020 ten opzichte van 2015.

In het eerste half jaar 2018 is een daling van 13,61% waargenomen per omgezette euro ten opzichte van het eerste half jaar in 2015 bij de ketenpartner. De CO₂ uitstoot binnen de keten is wel licht gestegen door groter aantal projecten. In de toekomst zullen deze cijfers beter worden uitgekristalliseerd. Tevens is een doelstelling van Van Norel om deze gegevens steeds accurater te krijgen in samenwerking met hun partner. Op deze wijze wordt er nog beter inzicht verkregen en kan er beter gestuurd worden in de maatregelen. Om deze reden wil Van Norel de gestelde doelstelling handhaven, een daling van 8% is voldoende actueel.

4.6 Onzekerheden

- Het gas- en elektraverbruik van het basisjaar (2015) is geschat. Er kan een verschil van 5% aanwezig zijn. Vanaf 01-01-2016 worden meterstanden elk half jaar afgelezen.

4.7 Medewerker bijdrage

Van Norel maakt het op de volgende manier mogelijk voor medewerkers om bij te dragen aan en mee te denken over CO₂-reductie:

- Medewerkers kunnen contact op nemen met de KAM-coördinator voor ideeën met betrekking tot de CO₂-reductie.
- Medewerkers kunnen letten op het brandstof- en elektriciteitsverbruik door hier bewust mee om te gaan en anderen te wijzen op de bewust omgang hiervan.

De medewerkers hebben in deze periode de volgende acties ondernomen: medewerkers zijn meer bewust geworden van het verbruik van brandstof en elektriciteit. Medewerkers hebben deelgenomen aan diverse toolboxmeetings ten aanzien van milieu en CO₂-reductie.

4.8 Verbeterpunten

Van Norel is in 2015 gestart met het opzetten en uitvoeren van de CO₂ Prestatieladder. Tijdens de periodieke audit door DNV op 19 juni 2018 zijn er geen afwijkingen van de norm geconstateerd. Wel zijn er een aantal mogelijkheden voor verbetering benoemd, die de KAM-coördinator beoordeeld heeft en waar mogelijk / nodig acties voor uitgezet heeft.

4.9 CO₂-rapportage project met gunningsvoordeel

In het eerste half jaar van 2018 is er één project gestart waarbij er gunningsvoordeel was vanwege de CO₂-Prestatieladder: de herinrichting van Steunpunt Delfgauw. Dit project wordt gerealiseerd in combinatie met een ander bedrijf, Peek Bouw & Infra uit Houten. De CO₂-coördinator van dit project is Michelle Glorie van Peek Bouw & Infra.

Voor dit project is een plan van aanpak gemaakt, waarin is aangegeven hoe het project op een zo duurzame en milieubewuste manier uitgevoerd kan worden door de betrokken partijen. Na afronding van het project volgt nog een CO₂-eindrapportage, waarin de resultaten van genomen maatregelen op het gebied van CO₂-uitstoot inzichtelijk worden gemaakt.

